

GERRIT BLOOTHOOF COMPUTER & LETTEREN UNIVERSITEIT UTRECHT versie 24/10/95**I. SPELLINGSCONVERSIES EN REDUCTIES**

In de eerste standaardisatie van een naam wordt de naam volledig met hoofdletters geschreven. Vervolgens wordt onderzocht of de spelling van de naam verder gestandaardiseerd kan worden, waarbij de mogelijke uitspraak van de naam een belangrijke rol speelt. Toch is het niet de bedoeling om een volledige fonetische transcriptie te geven. Dat blijkt buitengewoon moeilijk te zijn, omdat een naam niet volgens vaste spellingsregels werd geschreven en er bovendien fouten in kunnen zijn geslopen (zowel bij het neerschrijven als bij het lezen en invoeren in een computerbestand). Deze vormen van variatie werken vaak averechts op regels die tot een volledige fonetische transcriptie van de naam moeten leiden. Daarnaast is voor een volledige fonetische transcriptie een morfologische analyse van de naam nodig, waarbij ook syllabestructuur en beklemtoning van de naam bekend moeten zijn. Automatische algoritmen zijn hiervoor niet beschikbaar. Ernstige problemen zijn er voorts te verwachten bij voornamen en familienamen van buitenlandse herkomst. Daarbij zou eerst taalherkenning moeten plaatsvinden en vervolgens taalafhankelijke verwerking. Waar dit de moed in de schoenen doet zakken, moeten we ons echter realiseren dat het helemaal niet zeker is dat een volledige fonetische transcriptie wel zoveel bij zal dragen aan het verminderen van variatie tussen namen. Als we de spellingsvariatie voor een deel doorgeven als fonetische variatie zijn we immers niet erg opgeschoten.

Er is daarom gezocht naar een pragmatische middenweg waarin zoveel mogelijk aan spellingsstandaardisatie wordt gedaan, met een sterke invloed van de mogelijke uitspraak, maar waarbij een verregaande precisering van de uitspraak wordt nagelaten. Het kan dan voorkomen dat een naamvorm resulteert die zowel fonetici als naamkundigen onbevredigend achten. Binnen de context van historische gegevenskoppeling is dit verdedigbaar, mits de resulterende vorm naamvarianten bij elkaar brengt die een redelijke mate van overeenkomst vertonen en naamvarianten onderscheidt die echt niet met elkaar in verband mogen worden gebracht. De resulterende naamvorm kan het beste beschouwd worden als een soort code en het hele proces als een coderingsproces.

Er worden twee codevormen van een naam geproduceerd. Bij de eerste vorm wordt voornamelijk naar spelling en uitspraak gekeken, we noemen dit resultaat de semi-fonetische code. In de tweede vorm wordt een veel verdergaande reductie uitgevoerd. Veel varianten van met name voornamen ontstaan namelijk als suffigering (o.a. verklein- en vlevormen die ook nog kunnen stapelen). Een reductie van de variatie in namen kan dus bereikt worden door deze suffixen te verwijderen. Herkenning van suffixen is echter lang geen eenvoudige zaak. Ook hier wordt getracht om met een beperkte verzameling regels zoveel mogelijk resultaat te behalen, zonder te streven naar een in alle gevallen perfect resultaat. We noemen dit resultaat de naamkern. Deze naamkern heeft geen speciale naamkundige betekenis maar wordt in standaardiseringsprocedures gebruikt.

Hieronder worden de regels beschreven. De regels zijn ingedeeld in de volgende groepen:

- Symboolconversie: De normalisering van accenten en speciale symbolen
- Semi-fonetische conversie: De fonetisch georiënteerde spellingsstandaardisatie
- Patroniemreductie: Het verwijderen van patronymische toevoegingen
- Naamkern bepaling: Het verwijderen van suffixen, afzonderlijk voor voornamen en patroniemen en voor familienamen

II. REGELFORMALISME MET VOORBEELDEN

In het regelformalisme zoals dat hier is gebruikt, hebben symbolen de volgende betekenis:

A..Z	letters
æÄαÆÖû	tweeletter-symbolen
v	klinker
c	consonant
?	willekeurige letter
*	willekeurig aantal letters
{ }	verzameling letters of lettercombinatie(s) waaruit één letter of één lettercombinatie moet voorkomen
<	binnen verzameling { } om aan te geven dat het om een lettercombinatie gaat
¬	niet
=	gelijke opeenvolgende letters
#	begin- en/of einde-woordmarkering
=>	gaat over in (onder invloed van de huidige regel)
->	gaat over in (onder invloed van vorige regels)

Voorbeeld: de regel

$$\neg\{GLMNST\}CH\# \Rightarrow \neg\{GLMNST\}G\#$$

betekent dat CH op einde naam, mits niet voorafgegaan door een letter uit de verzameling {GLMNST} herschreven wordt als een G.

Elke regel heeft een nummer, die voorafgaand aan de regel wordt gegeven. Ook wordt aangegeven voor welk soort naam de regel werkt (voornamen (v), patroniemen (p) en/of familienamen (f)).

$$[23,vpf] \quad \neg\{GLMNST\}CH\# \Rightarrow \neg\{GLMNST\}G\#$$

De voorbeeldregel is nummer 23 en is van toepassing op alle naamtypen.

Bij elke regel worden, indien van toepassing, voorbeelden gegeven van een mannelijke en vrouwelijke voornaam en van een familienaam. Voor de duidelijkheid worden deze voorbeeld niet met hoofdletters geschreven, maar met een beginhoofdletter en de rest klein. Sommige regels zijn pas toepasbaar nadat eerst andere regels hebben gewerkt. In de voorbeeldnamen wordt een eerdere omzetting van de naam weergegeven met ->, waarna het effect van de bedoelde regel met => wordt weergegeven. Soms wordt met ! een voorbeeld gegeven waarbij de regel niet goed werkt.

Voorts is het relatieve belang van een regel geteld. Daartoe is voor 10609 mannelijke en 11968 vrouwelijke voornamen (uitgebreid bestand van het Spectrum Voornamenboek) bijgehouden welke regels erop werkten. Hetzelfde is gedaan voor 146.000 familienamen uit het Nederlandse Repertorium van Familienamen. Voor regel 23 wordt dat

[23,vpf] $\neg\{\text{GLMNST}\}\text{CH}\# \Rightarrow \neg\{\text{GLMNST}\}\text{G}\#$ [45] Diedrich $\Rightarrow$ Diedrig [38] Elbrich $\Rightarrow$ Elbrig [1380] Bach $\Rightarrow$ Bag

Dat wil zeggen dat regel 23 bij 45 (0.4%) van de 10609 verwerkte mannelijke voornamen, bij 38 (0.3%) van de verwerkte 11968 vrouwelijke voornamen en bij 1380 (0.9%) van de 146.000 familienamen werd toegepast.

III. SYMBOOLCONVERSIE

Nadat namen zijn omgezet tot louter hoofdletters worden de volgende letters met accenten en andere tekens genormaliseerd:

Ééèèê	$\Rightarrow$ E
áâäåª	$\Rightarrow$ A
Ää/Ææ	$\Rightarrow$ æ
Åå	$\Rightarrow$ Å
Üúùü	$\Rightarrow$ U
İıî	$\Rightarrow$ I
óòô°	$\Rightarrow$ O
Öö	$\Rightarrow$ Ö
ÿ	$\Rightarrow$ Y
	$\Rightarrow$ C
Çç	$\Rightarrow$ S
f	$\Rightarrow$ F
ñÑ	$\Rightarrow$ N

Accenten worden meestal genegeerd. In de praktijk kunnen accenten namelijk gemakkelijk ontbreken, terwijl de precieze interpretatie van wel aanwezige tekens lang niet altijd eenduidig is. Het mogelijk verlies aan informatie nemen we op de koop toe.

IV. SEMI-FONETISCHE CONVERSIE

Geen drie gelijke letters achter elkaar

REGEL	MAN aantal voorbeeld	VROUW aantal voorbeeld	FAMILIENAMEN aantal voorbeeld
[134,vpf] ?=?? => ??			

J conversie einde naam

Deze conversie wordt uitgevoerd voor de tweeklinker conversie waarin de *J* een rol kan spelen. Later volgen ook nog andere aanpassingen van *J*, namelijk in verkleinvormen.

REGEL	MAN aantal voorbeeld	VROUW aantal voorbeeld	FAMILIENAMEN aantal voorbeeld
[137,vpf] AJ# => Æ#		Kaj -> KÆ	
[126,vpf] ¬{AI}J# => ¬{AI}# (n>2)	[12] Alexej => Alexe [3] Benesj => Benes	[2] Beitj => Beit	[63] Kokelj => Kokel
[100,vpf] NTJ# => N# (n>2)			
[127,vpf] ¬{I}Jc => ¬{I}Ic	[5] Rajmund => Raimund	[7] Rajsa => Raisa	[14] Klajn => Klain

Tweeklinker conversie

Tweeklinkercombinaties (tweeklanken) krijgen een eigen symbool en worden verder als een klinker behandeld. Deze conversie is vrij rigoureuus en brengt allerlei spellingen samen die fonetisch gezien ongelijk zijn.

REGEL	MAN aantal voorbeeld	VROUW aantal voorbeeld	FAMILIENAMEN aantal voorbeeld
[89,vpf] {<IE¬{U}><E{IY}><I{IJY}><Y{IJY}>} => Y	[1508] Arie => Ary	[2497] Adelheid => Adelhyd	[18630] Achtien => Agtyn
[145,vpf] {<Aæ><AE¬{U}><EA¬{EU}>} => æ	[251] Andreas => Andræs [372] Elewout => Elewat	[350] Aenke => ænke	[2611] Aerden => ærden
[224,vpf] {<AU><OU><Aα><Oα>} => α	[115] Oaries => Åries	[420] Aukje => αkje	[7450] Blaauw => Blαw
[143,vpf] {<OA><AO><ÅA>} => Å		[71] Oaltje => Åltje	[102] Langebaord => LangebÅrd
[146,vpf] {<AI><AY><AÆ><ÆJ><æI><æY>} => Æ	[261] Aike => Æke [209] Teun => TÖn Matthaeus => MatthÖs Matthieu => MatthiÖ	[180] Aiske => Æse [182] Pleun => PlÖn	[2363] Fayers => FÆers [3744] Breuren => BrÖren
[153,vpf] {<EU><AEU><EÖ>} => Ö			
[150,vpf] OE => û	[172] Doeke => Dûke	[206] Boeltsje => Bûltsje	[5740] Berenbroek => Berenbrûk

later volgt na q de volgende conversie:

[154,vpf] {<UI><UY><UÜ>} => Ü

[89,vp] cYE?# => cY?#

Albertyen => Albertyn

PH-conversie

De *PH* wordt in voornamen en patroniemen altijd omgezet naar *F*. Dat is niet mogelijk voor familienamen, omdat daar samenstellingen voor kunnen komen: *Staphorst*, *Schiphol*. Dat leidt voor familienamen tot een flink aantal regels om de gevallen eruit te lichten waar de omzetting naar *F* wel kan plaatsvinden.

REGEL		MAN		VROUW		FAMILIENAMEN	
		aantal	voorbeeld	aantal	voorbeeld	aantal	voorbeeld
[70,vp]	PH => F	[107]	Alphons => Alfons !Lijphard => Lijfard	[126]	Daphne => Dafne		
[159,f]	#PH{IYL} => #F{IYL}					[113]	Philipson => Filipson
[160,f]	PH# => F#					[20]	Adolph => Adolf
[161,f]	PHUS# => F#					[5]	Josephus => Josef
[162,f]	PHER# => FER#					[5]	Christopher => Christofer
[163,f]	PHERS# => FERS#					[2]	Geysendorphers => Geysendorfers
[164,f]	PHc => Fc					[14]	Ephraim => Efraim
[165,f]	#¬{OU}PH => #¬{OU}F					[3]	Aphing => Afing, ¬ Opheusden
[166,f]	#?{LMPRS}PH => #?{LMPRS}F of ¬{vLMPRS}PH => ¬{vLMPRS}F					[21]	Westphaal => Westfaal
[167,f]	c{LMPRS}PH => c{LMPRS}F					[0]	
[169,f]	PH{alleen c of alleen v} => F{}					[19]	Rudolphy => Rudolfy

#TSJ-conversie woordinitieel

Variatieverminderende conversie die fonetisch niet geheel juist is.

REGEL		MAN		VROUW		FAMILIENAMEN	
		aantal	voorbeeld	aantal	voorbeeld	aantal	voorbeeld
[2,vpf]	#TSJ => #TJ	[67]	Tsjidse => Tjidse	[64]	Tsjetske => Tjetske	[5]	Tsjeng => Tjeng

Z-conversie

Variatie verminderende conversie door elke *Z* als stemloos op te vatten.

REGEL		MAN		VROUW		FAMILIENAMEN	
		aantal	voorbeeld	aantal	voorbeeld	aantal	voorbeeld
[3,vpf]	Z => S	[358]	Zander => Sander	[314]	Atze => Atse	[11723]	Bazen => Basen

Q-conversie

De *Q* kan als *K* of als *KW* worden herschreven.

	REGEL	MAN		VROUW		FAMILIENAMEN	
		aantal	voorbeeld	aantal	voorbeeld	aantal	voorbeeld
[4,vpf]	#QUv => #KWv	[14]	Quartus => Kwartus	[13]	Quirina => Kwirina	[225]	Quade => Kwade
[5,vp]	Q??# => K# (max. 2 volgende letters)	[17]	Dominique => Dominik	[17]	Frederique => Frederik		
[6,vpf]	QUv => Kv	[15]	Quint => Kwint	[18]	Paquita => Pakita	[301]	Busquet => Busket
[7,vpf]	Q- {<Uv>} => K- {<Uv>}	[0]		[1]	Jaculina => Jackulina	[77]	Merq => Merk
Daarna worden UI en UY pas herschreven:							
[154,vpf]	{<UI><UY><UÛ>} => Û	[100]	Guist => GÛst	[99]	Duifje => DÛfje	[5208]	Akkerhuys => AkkerhÛs

C-conversie (niet CK en CH)

Afgezien van de gecompliceerdere *CK* en *CH* combinatie kan de *C* fonetisch als *S* of *K* worden herschreven

	REGEL	MAN		VROUW		FAMILIENAMEN	
		aantal	voorbeeld	aantal	voorbeeld	aantal	voorbeeld
[8,vpf]	C# => K#	[33]	Eric => Erik	[1]	Katácska -> Katác => Katák	[630]	Kopac => Kopak
[9,vpf]	#SCv => #SKv	[3]	Scipio => Skipio	[3]	Scatine => Skatine	[55]	Sciarone => Skiarone
[130,vpf]	COI => SOI		Francois => Fransois !Coinraat => Soinraat				
[10,vpf]	C- {æEHIKSXY} => K	[450]	Oscar => Oskar	[471]	Angelica => Angelika	[4611]	America => Amerika
[131,vpf]	CEES => KEES		Cees => Kees				
[132,vpf]	Cæt => Kæt				Cætje -> Cætje => Kætje		
[11,vpf]	C {æÖEY} => S	[190]	Caesar -> Cæsar => Sæsar	[252]	Alice => Alise	[1007]	Cirkel => Sirkel
[12,vpf]	#CS => #S	[0]		[1]	Csilla => Silla	[171]	Csesko => Sesko

X-conversie

De *X* wordt als *S* of *KS* herschreven en bij Franse uitgangen weggelaten. De eerste drie regels worden ook bij het herschrijven van patronymische vormen gebruikt.

	REGEL	MAN aantal voorbeeld	VROUW aantal voorbeeld	FAMILIENAMEN aantal voorbeeld
[13,vpf]	KXS => KS	[0]	[0]	[12] Dirkxs => Dirks
[14,vpf]	KX-,{S}# => KS#	[0]	[0]	[17] Dirkxe => Dirkse
[15,vpf]	KX# => KS#	[0]	[0]	[228] Derkx => Derk
[16,vpf]	{αÖÆS<OI>}X# => {αÖÆS<OI>}# (n>2)	[1] Génereux -> GénérÖx => GénérÖ	[1] Margaux -> Margαx => Margα	[226] Lanoix => Lanoi
[123,vpf]	#X => #S	[10] Xaverius => Saverius	[8] Xantha => Santha !Xerxes => Serxes	[10] Xander => Sander
[17,vpf]	X => KS	[49] Calixte => Calikste	[31] Alexia => Aleksia	[650] Ax => Aks

CK-conversie

Na de *X* conversie naar *K* en *KS* kan de *CK* conversie plaatsvinden, en wel naar *K* of *KK*.

	REGEL	MAN aantal voorbeeld	VROUW aantal voorbeeld	FAMILIENAMEN aantal voorbeeld
[18,vpf]	vCKv => vKKv	[27] Eckart => Ekkart	[22] Maricken => Marikken	[1889] Decker => Dekker
[19,vpf]	cCKc => cKc (één c is voldoende)	[7] Rijklof => Rijklof	[5] Volckera => Volkera	[1494] Backker => Bakker
[20,vpf]	CK# => K#	[46] Dick => Dik	[8] Annick => Annik	[1882] Lambeck => Lambek

CH-conversie

De *CH* conversie is gecompliceerd. De volgende regels geven niet altijd fonetisch bevredigende oplossingen, maar voldoen in de praktijk wel. De *X* (chi) wordt gebruikt om aan te geven dat een keus tussen *G* en *S* (*SJ* wordt niet als herschrijving gebruikt) moet worden gemaakt. Merk op dat de *X* als letter in de originele naam in een vorige stap al is herschreven en dus in deze fase niet meer voorkomt.

	REGEL	MAN	VROUW	FAMILIENAMEN
		aantal voorbeeld	aantal voorbeeld	aantal voorbeeld
[21,vpf]	#CHR => #KR	[36] Christiaan => Kristiaan	[27] Christel => Kristel	[77] Christen => Kristen
[22,vpf]	{GTS}CH# => {GTS}#	[5] Janosch => Janos	[0]	[992] Bosch => Bos
[23,vpf]	¬{GLMNST}CH# => ¬{GLMNST}G#	[45] Diedrich => Diedrig	[38] Elbrich => Elbrig	[1380] Bach => Bag
[113,f]	vSCHv# => vSSv# (n>4)			[77] Meesche => Meesse
[140,vp]	vSCHv# => vSJv# (n>4)	[10] Mischa => Misja	[12] Sascha => Sasja	[77] Meesche => Meesse
[114,vpf]	cSCHv# => cSv# (n>4)	[3] Aardsche => Aardse	[19] Marscha => Marsa	[118] Fransche => Franse
[25,vpf]	¬{N}CH?# en niet vCHv => ¬{N}G?# (n>4)	[57] Albrecht => Albregt	[27] Hillechy => Hillegy	[582] Aalbrecht => Aalbregt
[115,vpf]	vSCHE?# => vSSE?# (n>5)	[1] Escher => Esser	[0]	[175] Peschel => Pessel
[116,vpf]	cSCHE?# => cSE?# (n>5)	[1] Asscher => Asser	[0]	[227] Busscher => Busser
[117,vpf]	vSCHE?S# => vSSE?S# (n>6)	[0]	[0]	[6] Vischers => Vissers
[118,vpf]	cSCHE?S# => cSE?S# (n>6)	[0]	[0]	[16] Renschers => Rensers
[26,vpf]	SCH¬{vR} => S¬{vR}	[2] Aschwin => Aswin	[14] Menschje => Mensje	[1646] Goldschmid => Goldsmid
[119,vpf]	vSCHE => vSSE	[0]	[0]	[144] Mischewsky => Missewsky
[120,vpf]	SSCHE => SSE	[0]	[0]	[45] Flesschedrager => Flessedrager
[27,vpf]	#SCH => #SG}	[16] Schelto => Sgelto	[18] Scholastika => Sgolastika !Scharlotte => Sgarlotte	[3536] Schaaf => Sgaaf
[28,vpf]	cCHc => cGc (één c is voldoende)	[37] Archibald => Argibald	[168] Librehtje => Libregtje !Nanouchka => Nanougka	[1361] Echten => Egten
[88,vpf]	CH => X	[118] Charles => Xarles	[205] Annechien => Annexien	[2084] Blanch => Blanx

H-deletie

De *H* kan in veel gevallen gewoon weggelaten worden. Omwille van de volgorde komt er later nóg een h-regel (regel 98). Regel 31 wijkt af in de zin dat het hier gaat om de reductie van een aangehecht gereduceerd lidwoord *de* (*De Hont* -> *Dehont* -> *Dhont*).

REGEL	MAN aantal voorbeeld	VROUW aantal voorbeeld	FAMILIENAMEN aantal voorbeeld
[29,vpf] H# => # (n>2)	[34] Gareth => Garet	[76] Deborah => Debora	[1665] Aansorgh => Aansorg
[30,vpf] Hc => c	[18] Frithjof => Fritjof	[17] Kathleen => Katleen	[2863] Ahrend => Arend
[31,f] #DH => #H			[34] Dhont => Hont
[32,vpf] #cH => #c	[100] Theun => Teun	[93] Thessa => Tessa	[945] Thijssen => Tijssen
[141,vpf] {GT}H? => {GT}?		Anneghe => Annege	
[142,vpf] SH?# => SJ?#			
[133,vp] {GT}H?? => {GT}??#		Trijnghen => Trijngen	
	!BaarthÓt => BaartÓt		
[33,f] ¬{LNRv}GH => G			[15] Brugghe => Brugge

D-conversie

De *D*-conversie is sterk fonetisch bepaald. In veel gevallen zal *D* als *T* worden uitgesproken. Uitzonderingen zijn er echter ook, bijvoorbeeld *Hendrik*. De *D* op het einde van een woord wordt pas als een laatste regel onderzocht.

REGEL	MAN aantal voorbeeld	VROUW aantal voorbeeld	FAMILIENAMEN aantal voorbeeld
[124,vpf] {¬#}D¬{vDHRW#} => {¬#}T¬{vDHRW#}	[184] Edmond => Etmond Adhemar => Adhemar! !Gidn => Gitn !Goddlob => Godtlob	Berendje => Berentje !Nadjezdja => Natjeztja	[4119] Broodman => Brootman

Woordinitiële conversie van #GUAL en #GUIL

Een conversie om Franse schrijfwijzen naar Nederlandse te converteren. Pas echter op *Guido* etc. Een probleem kan ook ontstaan voor de naam *Giliams* die wellicht meer lijkt op *Guilliams* dan op *Williams*.

REGEL	MAN aantal voorbeeld	VROUW aantal voorbeeld	FAMILIENAMEN aantal voorbeeld
[35,vpf] #GUAL => #WAL of #GÜL => #WIL (n>5)	[10] Gualtherus => Waltherus	[8] Guillemine => Willemine	[29] Guilliams => Williams

I-conversies

Initiële *I* en *Y*, gevolgd door een klinker, met uitzonderling van de *E*, kan herschreven worden als *J*.

REGEL	MAN aantal voorbeeld	VROUW aantal voorbeeld	FAMILIENAMEN aantal voorbeeld
[125,vpf] # {IY} {æ±ÅÆAIYOûUÜÖ} => #J {æ±ÅÆAIYOûUÜÖ} (n>2)	[17] Ian => Jan !Eiof -> Yolf => Jolf	[21] Yolanda => Jolanda Ione => Jone Ieukje => Jeukje	[78] Ionker => Jonker
[136,vpf] I# => Y#			
[138,vpf] Iv => Yv			
[139,vpf] Icv => Ycv			

Reductie van gelijke letters op naameinde

In namen die eindigen op twee gelijke letters wordt de laatste weggelaten. Deze situatie kan ook ontstaan zijn door toepassing van regels.

REGEL	MAN aantal voorbeeld	VROUW aantal voorbeeld	FAMILIENAMEN aantal voorbeeld
[38,vpf] ?=?# => ?# (n>2)	[1009] Abbe -> Abb => Ab	[1627] Ella -> Ell => El	[7873] Adelman => Adelman

Vanaf dit moment van regeltoepassing worden twee paden gevolgd. De eerste leidt tot een semi-fonetische vorm van de naam. In het tweede pad worden met name suffixen van de naam afgesplitst, hetgeen kan leiden tot (veel) verder gereduceerde naamvormen. De volgende groep regels wordt nog toegepast om de semi-fonetische vorm te bereiken. Voorzover ze geen herhaling zijn van al genoemde regels worden voorbeelden verderop in de laatste fase van het pad naar het naamkern gegeven.

REGEL
[29,vpf] H# => # (n>2)
[30,vpf] Hc => c
[32,vpf] #cH => #c
[141,vpf] {GT}H? => {GT}?
[142,vpf] SH?# => SJ?#
[133,vp] {GT}H?? => {GT}??#
[8,vpf] C# => K# (herhaling)
[106,vpf] -{GLMNST}X# => -{GLMNST}G#
[109,vpf] V# => F#
[129,vpf] D# => T# (n>4)
[38,vpf] ?=?# => ?# (n>2) (herhaling)
[110,vpf] CS# => K# (n>2)
[111,vpf] DT# => T# (n>2)
[122,vpf] CS => S (n>2)
[112,f] INK# => ING# (n>4)

V. REDUCTIE VAN AFSTAMMINGSSUFFIXEN

Suffixreductie wordt alleen in patroniemen en familienamen toegepast die langer zijn dan 4 letters.

Vormen worden verwijderd die verwijzen naar 'zoon van' en 'dochter van'. In enkele gevallen leidt dat tot een onjuiste reductie; meervoudsvormen in familienamen op *sen#* en de familienamen *Ondrus*, *Persoon* en *Klynsoon* worden namelijk eveneens gereduceerd.

		PATRONIEM		FAMILIENAAM
		voorbeeld	aantal	voorbeeld
[40,pf]	SD# => S#	Pietersd => Pieters	[2]	Beesd => Bees
[41,pf]	SN# => S#	Dirksn => Dirks	[0]	
[42,pf]	DR# => #	Simonsdr => Simons	[1]	!Ondrus -> Ondr => On
[43,pf]	{vR}SE# => {vR}S#	Clase => Clas	[658]	Gommerse => Gommers
[45,pf]	¬{vR}SE# => ¬{vR}#	Dirkse => Dirk	[1229]	Bramse => Bram
[46,pf]	{vR}S{EO}N# => {vR}S# (n>5)	Clasen => Clas	[1606]	Anderson => Anders
				meervoudsvormen worden enkelvoud:
				Enkhuisen => Enkhuis
[48,pf]	¬{vR}S{EO}N# => ¬{vR}# (n>5)	Dirksen => Dirk	[2201]	Benjaminsen => Benjamin
[49,pf]	{vR}S{EO}NS# => {vR}S# (n>6)	Clasens => Clas	[39]	Goosens => Goos
[51,pf]	¬{vR}S{EO}NS# => ¬{vR}# (n>6)	Dirksens => Dirk	[155]	Jansens => Jan
[52,pf]	SO{HO}N# => # (n>6)	Janson => Jan	[29]	Willemsen => Willem
				!Persoon => Per
				!Klynsoon => Klyn
[53,pf]	DO{XG}TER# => # (n>8)	Pietersdogter => Pieters	[0]	

VI. SUFFIXREDUCTIE IN VOORNAMEN

De suffixreductie wordt afzonderlijk behandeld voor voornamen (en patroniemen) en familienamen.

S-reductie

De *S* op naameinde wordt verwijderd behalve na een *R* of een klinker. In veel gevallen is een *S* op naameinde namelijk een patronymische vorm of een restant van de verkleining *sje#*. Er kan te veel gereduceerd worden maar dat wordt niet als ernstig beschouwd. Een voordeel is dat *Frans* en *Frank* beiden tot *Fran* worden gereduceerd.

	REGEL	MAN		VROUW	
		aantal	voorbeeld	aantal	voorbeeld
[54,vpf]	¬{vKR}S# => ¬{vKR}# (n>3)	[158]	Jans => Jan	[59]	Aartsje -> Aarts => Aart Fransje => Frans => Fran

Reductie van Latijnse suffixen (n>4 of vv??)

Het latiniserings suffix wordt afzonderlijk behandeld voor voornamen en familienamen.

REGEL	MAN aantal voorbeeld	VROUW aantal voorbeeld
[56,vp] TRUS# => ER	[1] Petrus => Peter	[0] Beatrus => Beater
[57,vp] c{IY}{UÜ}S# => c	[245] Emilius => Emil	[0]
[58,vp] S{KC}{UÜ}S# => S	[9] Fransiskus => Fransis	[0]
[59,vp] c{UÜ}S#c	[1015] Albertus => Albert	[18] Nolduske -> Noldus => Nold
[60,vp] c{IEÖ}S# of cvÖS# => c#	[385] Aristoteles => Aristotel Cornelis => Cornel !Denis => Den	[159] Alegondis => Alegond Doris => Dor

Reductie van alle klinkers op naameinde

In voornamen en patroniemen worden alle klinkers op naameinde weggelaten. Dit vermindert spellingsvariatie, enorm maar geeft uiteraard ook wel verlies van informatie.

[61,vp] v# => # (n>4 of n=4 en minstens 1 c)	[3562] Tonny => Tonn Adde,Addo,Addy => Add	[10474] Angelina,Angeline => Angelin
--	---	--------------------------------------

Reductie van gelijke letters op naameinde

Deze al eerder genoemde regel is vooral na de vorige regel erg vruchtbaar.

REGEL	MAN aantal voorbeeld	VROUW aantal voorbeeld
[38,vp] ?=?# => ?# (n>2)	[1009] Abbe -> Abb => Ab	[1627] Ella -> Ell => El

Reductie van zwakke tweede lettergreep

Deze regels betreffen geen suffix, maar een vrij vaak voorkomende schwa-epenthese in de tweede lettergreep. Alhoewel er in de regels geen poging wordt gedaan om tot een volledige fonetische transcriptie te komen en de schwa dus niet afzonderlijk bekend is, geven de volgende regels de mogelijkheid om de schwa-epenthese te reduceren.

REGEL	MAN aantal voorbeeld	VROUW aantal voorbeeld
[62,vp] #?c=cE{BHVW<cv>} => #?c{BHVW<cv>} (n>5)	[27] Illebrecht => Ilbrecht	[123] Allegonda => Algonda
[63,vp] #??c=cE{BHVW<cv>} => #??c{BHVW<cv>} (n>6)	[50] Fedderik => Fedrik	[166] Femmexien => Femxien

Reductie naameinde op *N#*, *JER#* en *JES#*

De volgende regels reduceren verschillende naameinden op *N* en daarboven nog de namen die eindigen op *JER* en *JES*. Merk op dat er na toepassing van deze regels nog andere regels zijn die het resultaat verder kunnen reduceren. *Vrouwg* gaat bijvoorbeeld via regel 73 over in *Vrouw*.

REGEL	MAN	VROUW
[64,vp] {vR}{GX}{IEY}N# => v{GX}# (n>3)	aantal voorbeeld [57] Hagen => Hag Hergen => Herg	aantal voorbeeld [130] Hugina -> Hugin => Hug
[65,vp] ¬{vR}{GX}{IEY}N# => c# (n>3)		[89] Vrouwgyn => Vrouw
[66,vp] {BFKLNPSV}EN# => {BFKLNPSV}# (n>3)	[139] Gerben => Gerb	[120] Jolente -> Jolen => Jol
[68,vp] c{DRT}EN# => c{DRT}# (n>4)	[62] Hilbren => Hilbr	[1] Jurrentsje -> Jurren => Jur
[67,vp] JE{NRS}# => # (n>5)	[8] Karstjen => Karst	[59] Gertjen => Gert

Reductie van naameinden op *NG#* en *INK#*

Van de naameinden *NG* en *INK*, vaak van patronymische oorsprong, wordt alleen de laatste letter verwijderd.

REGEL	MAN	VROUW
[69,vp] IN{GK}# => IN# (n>3) NG# => N# (n>3)	aantal voorbeeld [107] Adeling => Adelin Frankng => Frankn Sjang => Sjan	aantal voorbeeld [58] Katinka -> Katink => Katin Mang => Man Rinckje -> Rink => Rin

Reductie van het suffix *ERL#*

Het suffix *ERL* is een vleivorm in Duitse namen.

REGEL	MAN	VROUW
[71,vp] ERL# => E# (n>5)	aantal voorbeeld [2] Gaberl => Gabe	aantal voorbeeld [9] Nannerl => Nanne

Verdere reductie van suffixrestanten *J*, *G* en *X* (van *CH*)

Met behulp van regel 38 zijn alle klinkers op naameinde verwijderd, dus ook van de vele verkleinvormen zoals *JE*, *GE*, *XE* (van *CHE*). Er wordt hier onderzocht of de *J*, *G* en *X* zelf verwijderd kunnen worden.

REGEL	MAN	VROUW
[72,vp] cJ# => c# (n>2)	aantal voorbeeld [151] Aatje -> Aatj => Aat	aantal voorbeeld [2104] Abeltje -> Abeltj => Abelt
[73,vp] ¬{vRNL}{GX}# => ¬{vRNL}# (n>2)	[18] Adge -> Adg => Ad	[38] Madge -> Madg => Mad Vrouwgien -> Vrouwg => Vrouw

Verdere reductie van suffixrestanten *K, P, S* en *T*

Analoog aan de bovenstaande regels kan onderzocht worden of namen die (na toepassing van eerdere regels) eindigen op *K, P, S* of *T*, nog verdere reductie toestaan.

REGEL	MAN aantal voorbeeld	VROUW aantal voorbeeld
[74,vp] $\neg\{vR\}\{CKPS\}\#\Rightarrow\neg\{vR\}\#(n>3)$	[745] Franka -> Frank => Fran Valk => Val Henk => Hen Alfons => Alfon niet voor Dirk	[2009] Nolkje -> Nolk => Nol
[75,vp] $\{BFNVW\}T\#\Rightarrow\{BFNVW\}\#(n>3)$	[129] Jente -> Jent => Jen Pontiaan -> Pont => Pon Constant => Constan	[489] Adriaantje -> Adriaant => Adriaan Berentien -> Berent => Beren

Reductie van het naameinde *EK*#

EK kan een zwakke lettergreep zijn met schwa die of al direct in laatste positie voorkomt of daar na eerdere reducties is gekomen.

REGEL	MAN aantal voorbeeld	VROUW aantal voorbeeld
[76,vp] $\neg\{vL\}EK\#\Rightarrow\neg\{vL\}\#(n>3)$	[30] Franek => Fran Japek => Jap niet voor Alex->Aleks->Alek	[145] Abeke -> Abek => Ab

Reductie van de suffixen *I*?# en *Y*?#

Naamvormen met de klinker *I* of *Y* in de laatste lettergreep zijn veelvoorkomend. In veel gevallen is reductie mogelijk. Na toepassing van regel 77 wordt nog onderzocht of de resulterende vorm een verkleining met *KE* is. Zo ja, dan kan verder gereduceerd worden.

REGEL	MAN aantal voorbeeld	VROUW aantal voorbeeld
[77,vp] $\neg\{vBHVW\}\{IY\}\{DGKLNSTX\}\#\Rightarrow\neg\{vBHVW\}$ of $\neg\{vDGMRTX\}\{IY\}\{DGKLT\}\#\Rightarrow\neg\{vDGMRTX\}$	[639] Antonin => Anton [0]	[2408] Adelines -> Adelys => Adel [28] Popkeline -> Popkel => Pop Eepkedine -> Eepked => Eep
na 77: [78,vp] $\neg\{vR\}KE\#\Rightarrow\neg\{vR\}\#(n>4)$		

Reductie van de naameinden *IA*?# en *IAE*?#

Evenals boven met suffixen met alleen *I* of *Y*, komen suffixen met daarnaast een *a* variant veel voor. De volgende regels reduceren deze, behalve wanneer de lettergreep met een *R* begint (*Adriaan*).

REGEL	MAN aantal voorbeeld	VROUW aantal voorbeeld
[79, vp] $\neg\{vR\}\{IY\}\{A\mathcal{E}\mathcal{a}\pm\}?\# \Rightarrow \neg\{vR\}\#$ (n>5 en voorafgaande klinker)	[81] !Giliam => Gil !Damianus -> Damian => Dam !Bastian => Bast	[76] Vivian => Viv
[80, vp] $\neg\{vR\}\{IY\}\{A\mathcal{E}\mathcal{a}\pm\}\{A\mathcal{E}\mathcal{a}\pm\}?\# \Rightarrow \neg\{vR\}\#$ (n>6 en voorafgaande klinker)	[18] Korstiaan => Korst	[4] Bastiaantje -> Bastiaant => Bast

Reductie van *T*#

De volgende regel onderzoekt of een *T* op naameinde, onder bepaalde condities na een medeklinker, weggelaten kan worden.

REGEL	MAN aantal voorbeeld	VROUW aantal voorbeeld
[82, vp] $\neg\{v\langle vR\rangle\langle vG\rangle\langle \neg\{E\}L\rangle\}T\# \Rightarrow \neg\{v\langle vR\rangle\langle vG\rangle\langle \neg\{E\}L\rangle\}\#$ (n>3)	[122] Korstiaan -> Korst => Kors Faustinus -> Faust => Faus	[333] Baptiste -> Baptist => Baptis Joostina -> !Joost => Joos

Reductie van *H*#

Na toepassing van eerdergenoemde regels kan een *H* aan het einde van een naam gekomen zijn. Deze wordt verwijderd.

REGEL	MAN aantal voorbeeld	VROUW aantal voorbeeld
[83, vp] $\neg\{vCP\}H\# \Rightarrow \neg\{vCP\}\#$ (n>2)	[53] Agathus -> Agath => Agat	[149] Kathy -> Kath => Kat

Reductie van cEc#

Het suffix *cEc* is vaak onbeklemtoond en zwak. Reductie is vaak mogelijk maar kan wel leiden tot ongebruikelijke naamrestanten.

REGEL	MAN aantal voorbeeld	VROUW aantal voorbeeld
[84,vp] ..v..¬{vBGHMRVWX}ET# => ..v..¬{vBGHMRVWX}# (n>5)	[6] Bennet => Ben Benedetto -> Benedet => Bened Hamlet => Haml	[107] Toinet -> Tonet => Ton
[85,vp] ..v..¬{vGHMNRVWX}EL# => ..v..¬{vGHMNRVWX}# (n>5)	[98] Kristoffel => Kristof Marcel -> Marsel => Mars	[169] Annabel => Annab Machteltje -> Magtel => Magt
[86,vp] vc=cE¬{MRW}# => vc# (n>4)	[25] Mohammed => Moham	[64] Annegy -> Anneg => An Gerretje -> Gerret => Ger

nogmaals dubbele letters op naameinde eruit

[38,vpf] ?=?# => ?# (n>2) (herhaling)

In een vcv naam de laatste klinker eraf

In aanvulling op regel 61, v# => # (n>4 of n=4 en minstens 1 c), wordt nu ook voor een drieletterige naam van de vorm vcv de laatste klinker verwijderd.

[61,vp] #vcv# => #vc#

Reductie van K#, N# en S#

Nadere regels rond *K*, *N* en *S* op naameinde, voorafgegaan door een medeklinker.

REGEL	MAN aantal voorbeeld	VROUW aantal voorbeeld
[101,vp] {DFMW}K# => {DFMW}# (n>2)	[16] Imke -> Imk => Im	[36] Emk(je) => Em
[102,vp] vSK# => vS#	[8] Ask => As	[16] Ysk => Ys
[95,vp] ¬{vLR}T{NS}# => ¬{vLR}# (n>2)	[20] Kristn => Kris	
[96,vp] ¬{v}¬{vR}{NS}# => ¬{v}¬{vR} (n>3)	[60] Siltn => Silt	[38] Dymfna -> Dymfn => Dymf, ¬Digna
[97,vp] E{DT}S# => E{DT} (n>2)	[45] Ads => Ad	[29] Utske -> Uts => Ut

D# conversie

Fonetisch bepaalde omzetting van *D* naar *T* op naameinde na een medeklinker. In verband met eerder toegepaste reducties wordt de omzetting niet na een klinker uitgevoerd, omdat het kan leiden tot ongewenst informatieverlies (voornaam *Bode* -> *Bod* niet omzetten naar *Bot*)

REGEL	MAN aantal voorbeeld	VROUW aantal voorbeeld	FAMILIENAMEN aantal voorbeeld
[129,vp] D# => T# (n>4) (herhaling)	[781] Alberd => Albert	[826]	

Opnieuw H-reductie

Twee herhaalde regels rond de *H*, en een nieuwe regel die het beste in een laat stadium kan worden toegepast in verband met optimale toepassing van eerdere regels.

REGEL	MAN aantal voorbeeld	VROUW aantal voorbeeld
[30,vp] Hc => c (herhaling)		
[32,vp] #cH => #c (herhaling)		

VII. SUFFIXREDUCTIE IN FAMILIENAMEN

Suffixreductie wordt in familienamen maar heel beperkt uitgevoerd omdat de kans groot is dat er te veel essentiële informatie verloren gaat.

S#-reductie

De *S* op naameinde wordt verwijderd in verband met de frequent voorkomen van de *S* met patronymische oorsprong. Het kan echter ook leiden tot reducties die niet voor de hand liggen. Er moet onderzocht worden of dat leidt tot verwarringen met andere namen.

REGEL	FAMILIENAMEN aantal voorbeeld
[54,vpf] ¬{vR}S# => ¬{vR}# (n>3)	[10656] Adams => Adam

Reductie van dubbele letters op naameinde

Dubbele letters op naameinde komen frequent voor. Deze worden gereduceerd.

REGEL	FAMILIENAMEN aantal voorbeeld
[38,vpf] ?=?# => ?# (n>2)	[7873] Adelman => Adelman

herhaling ph# reductie

[160,f] PH# => F# (herhaling)

Reductie van verkleinsuffixen rond *JE*

Enige verkleinsuffixen rond *JE* kunnen met redelijke betrouwbaarheid gereduceerd worden.

REGEL		FAMILIENAMEN	
		aantal	voorbeeld
[90,f]	cJ?# => c# (n>2)	[401]	Drentje => Drent
[91,f]	cJE{NRS}# => c# (n>5)	[598]	Maatjes => Maat
[92,f]	cJERS# => c# (n>6)	[14]	Hiljers => Hil

Reductie van enige Latijnse suffixen

Enige Latijnse suffixen zijn ook in familienamen goed herkenbaar en te reduceren.

REGEL		FAMILIENAMEN	
		aantal	voorbeeld
[93,f]	{IY}US# => # (n>5)	[470]	Appelius => Appel
[94,f]	¬{K}{DKLMNPRSX}US# => ¬{K}{DKLMNPRSX}#	[466]	Filippus => Filip

D#-conversie

D op einde woord wordt als *T* uitgesproken. Voor voornamen wordt een verdere differentiatie aangebracht (regel 128).

REGEL		FAMILIENAMEN	
		aantal	voorbeeld
[129,vpf]	D# => T# (n>4)	[3366]	Freeland => Freelant

CS-conversies

Van *CS#* wordt eerst de *S* verwijderd en vervolgens de *C#* omgezet tot *K#*. IN de overige namen met *CS* (meestal van slavische oorsprong) wordt dit omgezet tot *S*.

REGEL		FAMILIENAMEN	
		aantal	voorbeeld
[110,f]	CS# => K# (n>2)	[1]	Acs => Ak
[122,f]	CS => S	[1052]	Balczo -> Balcso => Balso

INK# conversie

De patronymische aanduidingen *INK* en *ING* zijn in de voornamen al gereduceerd tot *IN*. Voor familienamen wordt gestandaardiseerd op *ING*.

REGEL		FAMILIENAMEN	
		aantal	voorbeeld
[112,vpf]	INK# => ING# (n>4)	[2636]	Beernink => Beerning

Na deze regels worden weer enige regels herhaald omdat ze weer van toepassing zouden kunnen zijn.

[54,vpf] $\neg\{vR\}S\# \Rightarrow \neg\{vR\}\#$ ($n>3$) (herhaling)
 [160,f] PH# => F# (herhaling)
 [38,vpf] $?=?\# \Rightarrow ?\#$ ($n>2$) (herhaling)

VIII. FINALE CONVERSIES/REDUCTIES OP EINDE NAAM

Na toepassing van specifieke suffixreducties, die verschillend zijn voor voornamen (en patroniemen) en familienamen, komen nog de volgende algemene regels die met name het naameinde nogmaals onder de loop nemen.

C# en X# conversie

Een laatste onderzoek of een naam eindigt op *C* of *X* (van *CH*) en conversie daarvan

REGEL	MAN aantal voorbeeld	VROUW aantal voorbeeld	FAMILIENAMEN aantal voorbeeld
[8,vpf] C# => K# (herhaling)			
[106,vpf] $\neg\{GLMNST\}X\# \Rightarrow \neg\{GLMNST\}G\#$	[21] Epimachus -> Epimax => Epimag	[28] Henochina -> Henox => Henog	[4] Brochus -> Brox => Brog

D#, K#, N#, V#, W# reductie

Laatste controle op *D*, *K*, *N*, *V* en *W* op einde naampositie.

REGEL	MAN aantal voorbeeld	VROUW aantal voorbeeld	FAMILIENAMEN aantal voorbeeld
[99,vpf] TD# => T# ($n>2$)	[0]	[12] Albertdina -> Albertd => Albert	[2] Smitd => Smit
[103,vpf] cSK# => c#	[0]	[0]	[17] Hendrixks -> Hendriks => Hendrik
[104,vpf] {FST}N# => {FST}#	[0]	[1] Edna -> Etn => Et	[4] Knodn => Knod
[105,vpf] c{VW}# => c#	[0]	[0]	[0]
[109,vpf] V# => F#	[78] Vaslav => Vaslaf !Levi -> Lev => Lef Ivo -> Iv => If	[77] Eva -> Ev => Ef Silvia -> Silv => Silf Vivian -> Viv => Vif	[63] Smirnov => Smirnof

nogmaals

[38,vpf] $?=?\# \Rightarrow ?\#$ ($n>2$) (herhaling)